

V I E N Y B Ė

72 M. 35 N.

BROOKLYN, N. Y.

1958 M. RUGSĖJO (SEPTEMBER) 5 D.

TEL. APplegate 7-7257

KAINA 15 C.

Dabar

JUOZAS TYSLIAVA

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimas New Yorke, kaip ir buvo tikėtasi, "pajudino žemę".

Net senosios kartos lietuviai, kuriems bendruomenės idėja, palyginti, yra gana svetimą, buvo susidomėję seimu ir jo pramogomis.

Faktas, kad Carnegie Hall, kur telpa 2,750 žibrovų, buvo pilna publikos, rodo neabejotiną bendruomenininkų ruošto koncerto pasisekimą. (Tiek publikos tebuvo aną metą Tysliavienės suruoštame Čiurlionio Ansamblio koncerte.)

Ar bendruomenininkų koncertas buvo lygiai sėkmingas ir programos atžvilgiu, tai jau kitas klausimas, kurio sprendimas priklauso muzikos kritikų kompetencijai.

Bankete, kaip ir iškilmingame seimo posėdyje, taip pat buvo gausu publikos. Bet taip pat buvo gausu ir tuščių žodžių, kurie, lyg debesys, iš dalies temdė tų dviejų įvykių pasisekimą.

★

Ar žinote, kad, be visų kitų Bendruomenės seimo metu įvykusių pramogų, praeitą šeštadienį dar buvo surengtas ir kovotojų su kultūriniu nuosmukiu vakaras?

Po poezijos, kurią skaitė Santvaras, Bradūnas, Gustaitis ir visai atsitiktinai — šių žodžių autorius, įvyko tokios diskusijos: "Meninė kūryba ir visuomenė."

Iš tikrųjų, ši tema, kaip ir tas poezijos skaitymas, tebuvo gražiai nupaišytas paravanas, už kurio mėginta suvesti senos sąskaitos.

Asmenys, kurie šiam "poezijos ir diskusijų vakarui" ruošėsi keletą mėnesių, publikai teisingai, kad jie nepasiruošę kalbėti...

Faktinai, visas iš anksto buvo sutarta. Net ir tai, kad po "pasipriešinkime kultūriniam nuosmukiui" autoriaus dr. J. Girkiaus žodžio nebūtų leista niekam daugiau kalbėti...

★

Iš 10 nacių, nužudžiusių 5,000 Lietuvos žydų, nė vienas nenubaustas mirtimi.

Priešingai, vokiečių teisingumo ranka juos labai švelniai palietė — nuo 3 iki 15 metų sunkiųjų darbų kalėjimo...

Bet tie. Tilžės ir Klaipėdos policijos pareigūnai, kurių tarpe būta vieno aiškaus lietuvio (Pranas Lukys) aktyviai dalyvavo masiniame žmonių žudyme.

Senatorius Prescott S. Bush, republikonas iš Conn. valstybės, pasakęs kalbą Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimo bankete, apleidžia Statler viešbučio salę. Jį palydi banketo komiteto pirmininkė Lygija Bieliukienė ir veikėjas iš Waterbury, Conn., dr. Petras Vileišis.

Vyt. Gedgaudo nuotrauka

-- Dvi dienas žemė kilnojo si toje vietoje, kur buvo sušaudyti, bet gyvi užkasti žmonės, — teismė kalbėjo vienas tų budelių.

Tokie buvo naciai. Bet ar komunistai, kurie vežė žmones į Sibirą tik todėl, kad jie lietuviai, buvo geresni?

Nebuvo ir nėra.

Pavyzdžiui, Stalino valdymo laikais tik vieny komunistų buvo sušaudyta apie 30,000. O kur tie šimtai tūkstančių ir milijonai žmonių, kurie buvo sušaudyti kaip komunistų priešai?

Nacių nebėra, bet komunistai tebesiaučia. Tik prisiminkime netolimus Vengrijos įvykius... Nagy ir jo draugų likimą...

Praėjusią savaitę centrinis įvykis laisvojo pasaulio lietuvių veikloje buvo Lietuvių Bendruomenės Seimas New Yorke ir gausūs jo parengimai, kaip meno bei knygų parodos, kelį koncertai ir eilė seimo posėdžių su pranešimais.

Bendruomenė jungia viso laisvojo pasaulio kraštų lietuvius. Jungtinėse Valstybėse Bendruomenei vadovauja Stasys

Barzdukas, o Kanadoje Vytautas Meilus.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimas turėjo 112 atstovų, tiek kiek jų buvo Lietuvos Steigiamajame Seime 1920 metais. Atstovų buvo atvykę ir iš Europos, Pietinės Amerikos ir Australijos. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimas ketvirtadienį buvo atidarytas invokaci-

ja, kurią sukalbėjo prel. Pranas Juras.

Nutilus Lietuvos himno žodžiams, prabilo Seimo rengimų komiteto pirmininkas prel. Jonas Balkūnas:

"Sveikinu visus suvažiuavusius į Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimą."

BENDRUOMENĖS SEIMAS BUVO LIETUVIŲ CENTRINIS DĖMESYS

Tesinys 4 ps!

Neseniai Baltimorės pašto rūmuose įvyko naujojo viršininio priesaikos iškilmės. Dar pernai metais Prezidento Eisenhowerio paskirtas Baltimorės pašto viršinininkas Vincas F. Laukaitis tik praeitą mėnesį buvo formaliai prisaiškintas toms pareigoms. Tokia, mat, federalinės valdžios tvarka. Nuotraukoje, prie pušies, kalba V. F. Laukaitis. Gretimai stovi Antanas Miceika, vietos lietuvių veikėjas, buvęs Lietuvių Tarybos pirmininkas. R. Laukaitienė, pašto viršinininko žmona, sėdi priešakyje.

PRITARTI AR NE?

ALGIRDAS GUSTAITIS

Kiekvienas mūsų turime sudarę nuomonę apie asmenis. Vienus gerbiame dėl idėjų, kitus dėl meniskų gabumų, trečius vertiname kaip visuomenininkus, dar kitus -- kaip jausus mokslininkus, ir t. t.

Tebūnie leista pasakyti, apie prof. K. Pakštą turiu pagarbą nuomonę dar iš tų laikų, kai jo pasiklausyti išlinddavau gimnazistu būdamas.

Jis man patiko kaip tvirtas lietuviškų reikalų gynėjas, visad raginas lietuvius ištvirtinti prie Baltijos jūros; jis teisingai žiūrėjo lietuviškųjų reikalų Vilniuje, berods, lietuviškai galvoja ir lietuviškos Prūsijos, imtinai su Karaliaučiumi, klausimu.

Kiek staigmeniška buvo prof. K. Pakšto kelionė į šiltąjį Britų Hondurą. Staigmeniška, kadangi tokioms išvykoms, dažniausiai leidžiasi kiek jaunesni metais.

Bet... priežodis, kad "gyvenimas prasideda nuo šešiasdešimt", štai, įrodytas gerbiamo profesoriaus. Jis ne tik tolimon nusidanginęs maudėsi, krodilukus gaudė, su tarzanais vazinėjo drižių gaudyti; lankė

gubernatorių, atsiskyrėlius vokiečius ir t. t.

Perskačius keliolika idomių profesoriaus iš tos kelionės laisvų Drauge ir užbalgoje jam kviečiant lietuviams dėl jo minties pasisakyti kitoje spaudoje, drįstu vieną - kitą mintį parašyti.

Pradėjęs skaityti profesoriaus laisvą iš centrinės Amerikos, žiūrėjau skeptiškai, nes:

Džiaugėsi nesant skirtumo tarp rasų ir visiems tenai (Br. Hondure) gyvenant kaip lygiateisiams piliečiams, be rasinių skirtumų.

Aš nesu kitų tautybių ar rasų priešas, bet skaitau, kad:

Lietuviai visad turi jaustis išdidžiai esą lietuviai ir savąjį pranašumą prieš eilę kitų tautų neturėję be jokio reikalo slėpti, juo labiau neleisti patiems lietuviams lietuvius lyginti negrams, mulatams ar pan.

Tačiau paskutiniuose laisvuose iš "Ekspedicijos dausosna" prof. K. Pakštas pasitaisė, ir 16-tame rašinyje pažymėjo lietuvišką ekspansiją ir lauktiną kultūrinį pranašumą prieš kitus Br. Honduro gyventojus.

Sveikintinas prof. ryztumas

įsiskojimas naujos padėties dabartinėje liūdnoje lietuvių tautos būsenoje. Tokiems ar panašioms klaidoms, iš esmės, pritariama, nes užsilikavimas miglose vargu ar ką geresnio atneš. Slinks metal po metų, ir kas gali pasakyti, kiek jų praeis bei ką jie atneš.

Prof. Pakštas atškinosi su Britų Honduro oficialiais valdžios atstovais dėl didesnio lietuvių skaitčiaus (kurdinimo vienoje (kompaktinėje) Br. Honduro (Tęsinys 10 psl.)

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601-3 SO. SECOND STREET, PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON ST. PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

Pasinaudokite mūsų nuolaidomis,
ruošdami paketus į Lietuvą.
VAIRIAUSIOS MEDŽIAGOS DRABUŽIAMS
Didžiausias pasirinkimas

H. KOEN

111 DELANCEY ST., NEW YORK 2, N. Y.
(Tuoju už Williamsburgo tilto)

Visame New Yorke nerassite gražesnių ir patogesnių salių kaip

GRAND PARADISE

Ką nerengtumėte: koncertą, vestuves, prakalbas ar šokius -- salėse gali tilpti nuo 25 iki 2000 dalyvių --

L. MOLIN, Reikalų Vedėjas

320 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas: EVergreen 7-1123

HELEN POVILANSKIENE

Baras - Restoranas - Salė šeimyninėms pramogoms
158 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas: EVergreen 4-9737

DIDŽIULIS, NUOTAIKINGAS, TRADICINIS
"LIETUVOS ATSIMINIMŲ"

RADIO PIKNIKAS

rengiamas NEW JERSEY LIETUVIAMS

Sekmad., Rugsėjo (Sept.) 7 d. 1958 mt.

gražiame ir erdviam **ROYAL GARDENS PARKE IR SALEJE**

990 E. Hazelwood Ave.

Rahway, N. J.

Pikniko pradžia 1:00 val. p.p. Šokiai, nuo 4:00 val. p.p. iki 10-tos val. nakties.

Veiks Gausus Bufetas

Įėjimas -- 90 centų

PROGRAMOJE: Lietuvės gražuolės rinkimas išrinkti "Mrs. Lithuania"
Bendras visų svečių sudainavimas
Karališkos šeimos rinkimai
Šokimo kontestai;
Išlaimėjimai ir kitokios įvairenybės

PIKNIKAS ĮVYKS BET KOKIAM ORUI ESANT! *Visus Maloniai Kviečiame!*
JOKUBAS J. STUKAS, Direktorius

Melchijoro Putelės nuotyčiai

PASAULYJE

* Nuo pirmadienio Genevoje prasidėjo "Atomas taikai" konferencija, kurioje dalyvauja 5,000 mokslininkų, technikų ir stebėtojų iš 66 kraštų. Šios konferencijos tikslas yra atominę energiją panaudoti civiliniams reikalams.

* Pekino radijas kartoją, kad komunistinė Kinija siekia "išlaisvinti Formozą ir visas Kinijai priklausančias salas".

* Šią savaitę prezidentas Eisenhoweris padaręs svarbų pranešimą Tolimųjų Rytų klausimu.

* Naujai išrinktasis Libano prezidentas gen. Fuad Chehab pareiškė, kad jis neketinąs reikalauti greito amerikiečių kariuomenės atitraukimo iš Libano.

* Maskvoj netoli Kremliaus kasama maudyklė, kuri būsiąti didžiausia Europoje. Joje galės maudytis 2,000 asmenų. Ji bus užbaigta 1959 metais.

* Komunistų partija vėl paėmė raudonąją armiją savo kontrolėn. Gen. Goinikov Pravdoj

rašo, kad reikia iki maksimumo paimti armiją politiškai globon.

* Kadangi vienas baltas susituokė su negre, Londone 400 asmenų sukėlė muštynes, per kurias buvo pavartotos granatos.

* Nuo pirmadienio prie Islandijos krantų vyksta "žvejų karas". Islandija praplėtė teritorialinius vandenius iki 12 mylių ir uždraudė danų ir anglų žvejams gaudyti žuvis. Kadangi Islandijos pakrantės yra gausios žuvimis, anglai ir danai nenori klausyti ir, lydinti savo kafo laivų, tęsia žvejybą.

* Ketvirtadienį Paryžiuje gen. de Gaulle pasakė kalbą, kurios klausėsi apie 300,000 žmonių minia. Ši diena buvo specialiai parinkta, nes 1870 m. rugsėjo 4 d. Žlugus Napoleono III režimui, buvo paskelbta respublika.

* Maskvoje platinami atsišaukimai prieš Chruščiovą, kad jis esąs svarbiausias kaltininkas gyvenimo brangumo.

Vaidas iš "poezijos ir diskusijų vakaro", įvykusio PLB Seimo metu Baltijos Laisvės Namuose New Yorke. Nuotrauka daryta vaišių metu, po diskusijų.

V. Maželio nuotrauka

ISPŪDŽIAI IŠ BENDRUOMENĖS SEIMO IR JO PARENGIMU

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimas, kuriam buvo ruošiami du metus, pagaliau praėjo.

Skaitytojai jau žino iš spaudos telpusių pasisakymų, koks sunkus buvo tas dviejų metų organizacinio komiteto darbas, kurio rezultatus šiomis dienomis turėjo progos pamatyti keli tūkstančiai lietuvių.

Šio seimo didžiausias organizatorius ir entuziastas buvo PLB Org. K-to pirm. prel. J. Balkūnas, talkininkaujant keliems atskirų sričių komitetams, kurių nariai per tą laiką dėl nuomonių skirtumo keitėsi. Neapsieita ir be aštresnių ginčų bei nesupratimų, tačiau pirm. prel. J. Balkūno takto ir gilios tolerancijos dėka, visi nesklaidimai būdavo išsprendžiami balsavimo būdu.

EMILJA ČEKIENĖ

Tokia manifestacija, kurioje dalyvavo apie 3,000 beveik iš visų laisvo pasaulio lietuvių, yra retas įvykis mūsų gyvenime. Todėl, iš šalies žiūrint, seimas pavyko visu 100 procentų.

Tai rodo, kad perdėtai mūsų vadovai sielojasi dėl nutautėjimo ar mūsų visuomenės nesidomėjimas lietuviškais reikalais bei savo kultūra. Tai rodo, kad mes dar tebesame pakankamai jautrūs savo kultūrinėms vertybėms bei Lietuvos laisvinimo reikalams, o tuo pačiu ir PLB idėjos įgyvendinimui. Bet jei nevisada aukojame neatsiliepiame į daugelį kvietimų remti mūsų atstovų pastangas, tai tikrosios priežasties tenka įžvelgti ne "laudyje", bet vadovuose.

Taigi; Seimo Org. Komitetas savo pareigą atliko, suvaidinimą sušaukė ir lietuviško gyvenimo bei tautos gyvybines problemas spręsti pavedė suvaidinusiems intelektualams seimui.

Svarbiausi jo tikslai buvo: priimti PLB konstituciją, išsprendžiant lietuviybės tęstinumo problemą išsivijoj, kultūrinė vertybių kėlimą, Lietuvos laisvinimo klausimą, pačios bendruomenės idėjos stiprinimą ir daug kitų. Tai svarbūs ir aktualūs klausimai. Tačiau iš

daugelio kalbėjusių tik keletas pasisakė įnešdami konkrečių, naujų pasiūlymų, trumpai ir aiškiai suformulavę savo mintis. Gi dauguma kartojė tas pačias jausmingas, bet nerealių žodžių pynes, girdimų kiekviena minėjime ir suvaidinime. Ir kai reikėjo Seimui iš visų pasiūlymų priimti išvadą, mažai belikdavo laiko: viskas buvo iš anksto paruošta kelių asmenų, paplojant išvargusiems Seimo atstovams.

Seimo turinys, kaip ir kiekvieno mūsų susirinkimo, buvo perpildytas tuščiažodžiavimu. Pav., pristatant ALTO pirm. L. Šimutį, prezidiumo pirm. V. Sidzikauskas papasakojo jo biografiją ir nuopelnus, kas užėmė net 10 ar 15 min. Kam visa tai reikalinga? Juk nėra nei vieno lietuvių, sekančio mūsų išsivijimo gyvenimą, kuris nežinotų L. Šimučio ir jo darbų.

Ta pati procedūra ėjo ir pristatant VLIKo pirm. B. Būdinga ir tai, kad LNT pirm. V. Rastenius paprašius balso svečio teisėmis pusei minutės, (prieš tai jau buvo kalbėję keli svečiai) tai prezidiumo pirm. suabejojo, ar verta laiką gaišinti. Būtinai ir kitiems Seimo atstovams reikalaujant, buvo leista kalbėti... daugumai nubalsavus. Tas ginčas dėl pusės minutės Rastenius kalbos užtruko lygiai 3 minutes...

Taip pat prie laiko gaišinimo tenka priskirti ir tendencingų rezoliucijų pasiūlymai, sukeliantieji abejonių ir bereikalingų ginčų, būtent: PLB remia Lietuvos laisvinimo veiksmus ALTą ir VLIKą. Gi prezidiumo pirm. V. Sidzikauskas siūlė ir Laisvės Komiteto pastangas pripažinti bei įrašyti.

KAIRĖJE: Vaidas iš PLB Seimo banketo. Dr. Juozas Paulionis su šeima. Antroje eilėje, prie garbės stalo, A. Mikulskis, E. Rastenienė, V. Sidzikauskas, M. Bačiūnienė, J. Kajeckas ir kt.

Vyt. Gedgaudo nuotrauka

(Tęsinys 7 psl.)

PASKUTINIS DIVIDENDAS PAKELTAS IKI

3 1/4% metams

(3% reguliaraus ir 1/4% extra)

SKAIČIUOJAMAS METŲ KETVIRČIAIS

Taupyk Čia—Daugiau Uždirbsi—Nelauk!

THE Kings County SAVINGS BANK

Incorporated 1860

2 PATOGIOS ISTAIGOS:

125 Broadway prie Bedford Avenue
539 Eastern Parkway prie Nostrand Ave.
Member Federal Insurance Corporation

VIENYBĖ

LITHUANIAN WEEKLY
Established in 1886

Juozas Tysliava
Editor and Publisher
192 Highland Boulevard
Brooklyn 7, New York
Tel. APplegate 7-7257

Entered as Second Class
Matter October 23, 1907 at
the Post Office of Brooklyn
N. Y. Subscription Rates:
USA, Canada and other
countries \$7.00 for one
year. Advertising rates on
application.

Ko iš tikrųjų siekia Pekinas?

Ko iš tikrųjų siekia Pekinas, apšaudydamas Čian Kai Seko įsitvirtinimus Quemoy ir kitose salose, sudarančiose priešakines Formozos apsigynimo linijas?

Įsivaizduokite, kad komunistinės Kinijos kariuomenė staiga veržiasi į tas salas... Ką tuo atveju darytų Amerikos laivynas, kuriam pavesa saugoti Formozą?

Pravda, kurios linija nustatoma Krenliuje, šiomis dienomis parašė, kad "grasinimas Kinijai kartu yra grasinimas ir Sovietų Sąjungai."

Kitais žodžiais, jeigu Amerikos laivynas pradėtų karo veiksmus Tolimuose Rytuose, tai neišvengiamai kiltų karas ir kitose pasaulio dalyse.

Tuo tarpu "dalykų žinovai" tvirtina, kad Chruščiovas su Mao Tse Tungu, kurie neseniai buvo susitikę Pekine, tuo būdu siekia pripažinti komunistinei Kinijai. Esą tuo būdu norima išprovokuoti tarptautinės derybos, kuriose lygų vaidmenį su didžiaisiais vaidintų ir Pekinas.

Taip aiškinamas tas Tolimųjų Rytų konfliktas, netikėtai nukreipęs pasaulio akis nuo neramumų Vidurio Rytuose. Kaip iš tikrųjų bus, pamatysime.

KAIRĖJE: V. Tysliavienė pristato koncertmeisterį Remo Bolognini PLB Seimo koncerto dirigentui A. Mikulskiui ir jo žmonai R. Bolognini, buvusios Toscanini orkestro narys, dabar yra Baltimorės Simfonijos koncertmeisteris ir dirigentas-pa dėjęjas.

V. Maželio nuotrauka

BENDRUOMENĖS SEIMAS BUVO LIETUVIŲ CENTRINIS DĖMESYS

(Atkelta iš 1 psl.)

Mes Amerikos lietuviai visą laiką gelbėjome savo tautai kovoje už laisvę, už spaudos laisvę, už politinę laisvę ir nepriklausomybę. Tautos nelaimėje stipriai susiorganizavome apgyvendinti tremtinius. Argi ne tokia pat pareiga gelbėti tautos gyvybę nuo mirties? Argi galima pakęsti išautėjimą savo tarpe? Ar mes neskolingi savo gimtajam kraštui už tą turtą, kurį atsinešėme svetur?

Taip, mes jaučiame pareigą savo tėvynei, savo tautai, lietuvių išlaikyti. Ir lietuviams esame mes gimę, ir lietuviams norime ir būti. Toks yra mūsų sūkis, dabar, jis buvo ir pasiliks kol lietuvis gyvens šiame krašte.

Amerikos lietuviai sudarome ketvirtadalį lietuvių tautos. Mes stovime lietuvių išlaikymo

kovos priekyje ir mes norime atlikti istorinę pareigą ir mes pasiryžę pasaulio lietuvių nepavilti."

Paskui prel. J. Balkūnas pakvietė Seimui laikinai vadovauti, kol bus išrinktas nuolatinis pirmininkas, amžiumi seniausią atstovą Juozą Bačiūną. Jis pravedė Seimo prezidentūros rinkimus. Pirmininku buvo išrinktas Vaclovas Sidzikauskas, Lietuvos Laisvės Komiteto pirmininkas, o vicepirmininkais Stasys Barzdukas, Vytautas Meilus ir atstovai, atvykę iš kitų kraštų. Sekretoriatan išrinkti jaunesnės kartos: Vyt. Kavolis, Vyt. Zvirgzdys-Vardys ir Vaclovas Kleiza.

Seimas pirmą dieną susilaukė daug sveikinimų raštų iš įvairių Amerikos pareigūnų.

Atidarymo dieną sveikinimo žodį tarė Lietuvos atstovas Wa-

shingtone Juozas Kajeckas. Jis taip kalbėjo:

"Nelaimingos tėvynės vargingi vaikai išblaškyti po svetimą minią. Kaip paukšteliai piktos rankos iš gimtinės gūžtos į visus keturis vėjus išblaškyti, susirinkome nepalsant atstumo ir skatiko lietuviškųjų reikalų svarstyti.

Susirinkome Laisvės statulos užuovejojė, nes čia iš seno persekiojamųjų tėvynė. Kada Lietuva dar valtojo dvigalvių vanagų naguose, jau tada lietuvis čia prieglaudą rado. Jau tada žviesios atminties Kudirkos raštai per šio didmiesčio uostą plaukė į laisvąjį pasaulį. Iš čia savo keliu spausdintas žodis knygnešų keliais pasiekė Lietuvą ir guodė bei stiprino pavergtą Lietuvį.

Susirinkome čia laisvai, niekeno neišsakomi ir negrasomi, kaip tai įprasta šių dienų pavergtoji Lietuvoj.

Meilė bočių kraštui mus subūrė. Didelė susirinkusiųjų dalis bent vienerius metus buvome lietuvių tautos pamintų teisūs, jos skriaudos ir jos pažeminimo gyvieji liudininkai. Tad ir liudykite pasauliui. Tai jūsų garbinga pareiga. Liudykite apie lietuvių tautos tikrąją valią, kuri nėra Kremliaus pasauliui prezentuojama valia. Uzdavinys kilnus, bet ne vienintelis. Lygiai prieš 23 metus gilotos erudicijos profesorius M. Remeis pareiškė: "Belvių lietuvių masės išlaikymas yra vienas didžiausių mūsų tautos darbų, viena didžiausių Lietuvos problemų ir nuo jos išsprendimo

KAIRĖJE: PLB Seimo metu Sv. Patriko katedroje įvyko iškilmingos mišios. Nuotraukoje, lietuvių minios prie katedros.

V. Maželio nuotrauka

pareina Lietuvos likimas". Tai buvo laisvės meto diagnozas. Jis padarytas tada, kada laisvasis lietuvis nepažino tremties. Gyvenamojo momento akivaizdoje ta problema dar labiau suaktualėjo. Ji nepalyginamai rimtesnė. Tų problemų yra ir daugiau."

Po Lietuvos atstovo J. Kajecko sveikinimo žodį pasakė vyskupas V. Brizgys:

"Mūsų tarpe šiandien nesvarstome mūsų nuomonių skirtumų, mūsų išitikinimo ar pasiūly skirtumų, mus visus šiandien jungia savos lietuvių tautos vardą pasaulyje. . ."

Seimas pirmajame savo posėdyje apsvaistė eilę organizacinių klausimų ir išklaušė poras pranešimų. Viename iš jų buvo plačiai nušviesta lietuvių padėtis įvairiuose laisvojo pasaulio kraštuose.

Pasibaigus pirmam Seimo posėdžiui, buvo atidaryta knygos paroda, kurioj pavaižduota kaip augo lietuviškoji spauda tremtyje ir išveivijoje. Parodoje sutelkti veikalai leisti nuo 1946 metų ligi dabar. Jie buvo spausdinti tokiuose kraštuose kaip Vokietija, Anglija, Amerika, Kanada, Argentina, Brazilija, Australija ir kitur.

Tą pat dieną (ketvirtadienį) buvo atidaryta ir meno paroda.

Tą pat dieną (ketvirtadienį) buvo atidaryta ir meno paroda Ri verside muziejuje, New Yorke, kurią publika galės lankyti iki rugsėjo 21 d.

Paroda daro stiprų įspūdį išstatytų darbų aukštu lygiu.

Parodos rengimo komisijos pirmininkas dail. V. Vizgirda davė tokį paaiškinimą:

"Šioje parodoje yra išstatyta lygiai šimtas tapybos, skulptūros ir grafikos darbų. Iš viso parodoje dalyvauja 33 lietuviai dailininkai iš JV, Prancūzijos, Australijos, Pietų Afrikos ir Kanados.

Atsižvelgiant į rengimo sąlygas, reikia skatinti, kad paroda yra labai pasisekusi, nes joje dalyvauja beveik be išimties visi pajėgiausi lietuviai menininkai, pilnai reprezentuodami mūsų meno lygį ir sroves."

Ketvirtadienį vakare Seimo programa buvo baigta kamerinės muzikos koncertu, atliekant K. Banašio, J. Gruodžio, M. Čiurlonio, J. Gaidelio, B. Burdūno ir V. Jakubėno kūrinius. Smuiku grojo I. Vasyliūnas, kuriam akompanavo jo sūnus V. Vasyliūnas. Fortepijonu skambino A. Kuprevičius.

Penktadienį visą dieną vyko darbo posėdžiai.

(Tęsinys 6 psl.)

VIRŠUJE: Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimo koncerto programos metu Carnegie Hall. Scenoje dirigentas, choristai, solistai ir simfoninio orkestro nariai.

V. Maželio nuotrauka

PLB SEIMO KONCERTAS

Apie PLB Seimo koncertą, pereitą sekmadienį įvykusį Carnegie Hall, New York Times įsidėjo vos kronikinę žinutę, kurioje nepamiršta net dirigentų, nekalbant jau apie solistų ir kompozitorių, vardus, gi N. Y. Tribune - nė žodžio. Vadinasi, žymiausioje Amerikos koncertinėje salėje lietuvių pasirodymas nesulaukė nė mažiausios kritikų pastabos.

Iš viso atrodo, kad kritikų ten arba nebuvo (nors bilietais ir buvo aprūpinti), arba atėję tuojau išnyko, nes Carnegie Hall jų nė vieno neteko matyti. Gal jiems buvo per karšta, gal jie dykai negavo programos... Galėjo būti ir kitokių priežasčių. Koncerto rengimas tokiose salėse, kaip Carnegie ar Town Hall, anąptol nesuseda vien iš bilietų platiniamo ar salės paėmimo...

Gal ir mums nevertėtų leisti į komentarus. Bet tai būtų per didelė skriauda tiems, kurie eilę metų tiek daug pastangų dėjo lietuvių muzikų vardui kelti. Skriauda būtų ir mūsų kompozitoriams, jei kai kurios neigiamos ypatybės nebūtų pastebėtos su tikslu ateityje jų vengti.

Koncertui buvo ruošiamasi beveik dvejus metus. Tai įvykis, kuris galėjo būti tikru lietuvių pasididžiavimu. Deja. Bet dėl to nekaltas Seimo Org. Komiteto pirmininkas prel. J. Balkūnas. Priešingai, jis buvo vienas iš tų, kurie ruošdamiesi pasauliniam seimui, ta proga norėjo iškelti ir pasaulinės vertės mūsų kompozitorių kūrinį, anot I. Vasyliūno, mūsų "aukštąją muzikos kūrybą". Dar 1957 m. pradžioje muzikas Vytautas Marijošius buvo pakviestas programos turiniu rūpintis ir koncertui diriguoti. Tik tada, kai jau simfoninė programa su voka-

line dalimi buvo nustatyta - Carnegie Hall rezervuota, biudžetas ir bendras planas paruoštas - įsikilo p. Barzdukas iš Clevelando ir visus to koncerto projektus sutarė. Vietoje "brangaus" simfoninio koncerto, kuris išpardavus bilietus būtų davęs apie 3,000 dol. pelno (apmokėjus ir Symphony of the Air orkestro pilną sąstatą su 3 repeticijomis), p. Barzduko galvoje gimė mintis statyti "nebrangią" misteriją...

Mat, p. Barzdukas norėjo: paminėti šv. Kazimiero 500 metų gimimo ir Liet. Nepr. 40 metų sukaktis, įtraukdamas rašytojus, poetus, choreografus, šokėjus, dainininkus, instrumentalistus, kompozitorius, chorus ir visą lietuvių "patriotizmą" išreikšti muzika, giesmėmis, plastiniais judėjimais, žaidimais, šokiais, dainomis, melodijomis ir, žinoma, kalbomis. Mažai betruko, kad jis būtų pavedęs Seimo komitetui dar ir salę ta proga pastatyti, nes tokiam spektakliui New Yorke patalpų nėra.

Visa tai, labai imponavo tokius "koncertų rengėjus", kaip aptiekorių J. Makauskį ir kt.

Bet iš to didelio clevelandiečių užsimojimo beliko tik eilinis dainų koncertas arba "mišrainė", kuriai tikriausiai nebuvo reikalinga nei Carnegie Hall, nei orkestras. Neįžeidžiant p. Zuko, kaip muziko, vargonų šiupinys programoje taip pat buvo nevietoje. Buvo keista ir nesuprantama, kodėl vargonų solo įtraukta į programą, kada scenoje sėdėjo "brangus" simfoninis orkestras... Kodėl šia reta proga nepasinaudota kurio nors lietuvių kompozitoriaus simfoniniam kūriniam leisti išvysti dienos šviesą? Tai buvo dau-

giau, negu "nuosmukis". Spėju, taip įvyko todėl, kad nė vienas iš chorvedžių, vadovavusių koncerto programoje, nesijautė kompetentiškai diriguoti stambesnį orkestro veiklą. Tuo tarpu vienas iš žymiausių Lietuvos dirigentų sėdėjo publikoje... Kokia ironija!

Atmetus nevykusį programos turinį, bendrai imant, koncertas praėjo neblogai. Atsižvelgiant į tai, kad suvažiavę Pirmyn, Dainavos, Ciurlionio ir Varpo chorai turėjo tik vieną repeticiją, stebukly nebuvo galima tikėtis. Savo programos dalį jie išpildė gerai, ir ypač pagirtina chorų laikysena scenoje. Labai gerai pasirodė dainininkai, J. Krištolaitytė, A. Stempuzienė, V. Salna ir A. Brazis, nors tas dažnas jų vaikščiojimas ten ir atgal buvo truputį įkyrus.

A. Mikulskiui teko pati įdomiausia programos dalis - V. Jakubėno poema "Mano Pasaulis", kurią jis sąžiningai

stengėsi pravesti, bet kaip neįpratusiam dirigentui, buvo gana sunku išlaikyti balansą tarp orkestro, choro ir solistų. Kai kurios vietose p. Mikulskis "pasimetė", bet kadangi orkestro nariams buvo įspėta daugiau žiūrėti į gaidas, tai tą puikų veiklą vis dėlto baigė visi kartu.

A. Mikulskį, ypač po šio koncerto, daugiau vertinu kaip Ciurlionio Ansamblio vadovą, - vadovą, kuris diriguoja savo ansamblių su kanklių, skudučių ir kt. lietuviškų instrumentų "orkestru". Todėl jam nuširdžiai dar kartą grįžti į New Yorką ir susilaukti tokių pat palankių atsiliepimų kaip anąmet, kai New Yorko ir Philadelphiajos kritikai taip gėrėjosi Ciurlionio Ansambliu.

V. Tysliavienė

APAČIOJE: Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimo koncerte Carnegie Hall dalyvavo V. Tysliavienės pakviestas žymus amerikiečių kompozitorius, dirigentas ir muzikologas Don Gillis ir jo žmona Catherine. Nuotraukoje, D. Gillis supažindinamas su lietuvių muzikais, Vytautu Marijošium (kairėje) ir komp. V. Jakubėnu (dešinėje). D. Gillis pastangomis, žinoma muzikos leidykla PLB Seimo koncerte išpildytą Jakubėno poemą "Mano Pasaulis" išleis amerikiečių publikai. Komp. Don Gillis, kurio garsiosios "Symphony 5½" premjerą savo laiku dirigavo Arturo Toscanini, yra buvęs Symphony of the Air pirmininkas, su kuriuo Tysliavienė kartu dirbo kaip orkestro administratorė ir raštinės vedėja.

V. Mazelio nuotrauka

Seimas buvo...

(Atkelta iš 4 psl.)

Šeštadienį įvyko sporto šventė: vyrų ir moterų bėgimai, vyrų ir moterų krepšinio rungtynės, futbolo rungtynės.

Tą pat dieną įvyko iškilmingas Seimo posėdis, gausiai dalyvaujant vietos visuomenei.

Sekmadienį iš ryto šv. Patriko katedroje, kuriai šiemet sueina šimtas metų, buvo iškilmingos pamaldos už Lietuvą. Pontifikalines mišias celebravo vysk. V. Padolskis, pamokslą pasakė prel. J. Balkūnas. Pamaldose dalyvavo ir New Yorko arkivyskupas kardinolas Spelmanas.

Popietų Carnegie Hall įvyko didžiulis koncertas, kuriame dalyvavo Čiurlionio ansamblis iš Clevelando, Dainavos ansamblis ir Pirmyn choras iš Chicago ir Varpo choras iš Toronto. Koncerto pirmajai daliai dirigavo Alf. Mikulskis, antrajai daliai K. Steponavičius. Koncerto solistai buvo: J. Krištolaitytė, A. Stempuzienė, latvis V. Šalna, A. Brazis. Vargonais grojo J. Zukas. Koncertą lydėjo simfoninis orkestras. Koncerte buvo išpildyti V. Jakubėno, B. Budriūno, J. Zilevičiaus, B. Markaičio, S. Šimkaus ir kitų vokaliniai kūriniai.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimas buvo baigtas sekmadienį vakare didžiuliu banketu Statler viesbutyje.

(ab)

IS ATSIMINIMŲ APIE BARANAUSKĄ

Ne po to „būnkieto“ susidraugavo A. Baranauskas su K. Kairiu. Bičiuliausvi ir susirašinėjo jie ir anksčiau. Ypač suartėjo jie 1859 metais, kai A. Baronas, jau Peterburgo dvasininkų akademijos auklėtinis, kūrė antrąją „Anykščių šilelio“ dalį. Tuomet abu draugai vasarą susitikdavo kone kožną dieną ir ilgas valandas besikalbėdami praleisdavo drauge. Dažnai vienas pas kitą ir nakvodavo. Susitikdavo jie dažniausiai ant Piliakalnio, nes tas kalnas labai gerai buvo matomas kaip iš Liūdiškių, taip ir iš Užupiečių. Ir kai į kalną įkoptavo vienas, tuojuo pribūdavo ir kitas. Čia, kalnuotų kalvų paslaptingume ir žalių pušaičių monotoniškame ošime, kalbėdavo jie apie lietuvių kalbos gražumą ir turtingumą, tardavosi dėl rašybos, gėrėdavosi garbinga Lietuvos praeitimi, svajodavo apie jos dar gražesnę ateitį, kai būsianti panaikinta vergija ir kai Lietuvai būsią gražinta tai, kas iš jos pagrobta. Daug daug gražių įkvėpimo valandų jie ant to Piliakalnio praleisdavo. Jie „kits kitą broliais vadino ir kits kito tylėjimą mokėjo suprasti ir pagerbti“. Kitąsyk besikalbėdami ir besvajodami jie ant šito Piliakalnio sulaukdavo ir saulės patekėjimo. Čia, ant šito Piliakalnio, K. Kairys gavo įkvėpimo parašyti savo dainai, vėliau anykštėnams labai populiariai: „Dienelė brėkšta, ir saulė savo šviesų veidą rodo“, o A. Baranauskas, saulėtekio įspūdžio pagautas, sukūrė savo „Saulėtekį“, o gal iš ten pirmą kartą jis ir kalnų paklausė: „Kalnai keltuoti, pakalnės nuplikę, kas jūsų grožei senobinei tiki?!”

Kaip anksčiau Varnių seminarijoje, taip ir 1859 metais Peterburgo dvasininkų akademijoje ir Anykščiuose, K. Kairys buvo A. Baranausko vadovu-idealu.

Mano bobutė J. Baranauskienė man pasakojo, kad ką klierikas Antanas parašydavęs, tai K. Kairys jo „viersams“ „sumislydavęs“ natą, ir abu klėtelėje, kas parašyta, pagiedodavę ir vis taikindavę ir taikin-

KAIRIO ĮTAKA

Kalendos būdavo lyg šių

davę. Baranauskas rašęs gulėdamas ir „alufką“ čiulpdamas. Giedodavę jie savo „viersus“ ir ant Piliakalnio. Šventadieniais atėidavusios į Piliakalnį ir visos keturios Kairiųčios, ir daugiau Liūdiškių mergaičių, ir, kai visos giedodavusios, K. Kairys ir rankomis, ir su lazdele mojuodavęs.

Daug jie ant to Piliakalnio viršūnės išgyveno gražių valandų, daug svajoję apie gražią savo tėvynės ir savo ateitį, bet likimas žiauriai iš jų svajonių pasityčiojo: „Anykščių šilelio“ poemos kūrėjas į senatvę paliko dievotų šventėiva ir lenkomanu, kitas gi, devynių gabumų žmogus, taip gražiai pražydes, bet savo talento nebraužinęs, per vienerius metus Pauralio taigoje sutirpo ir išnyko. Baranauskas išliko gyvas nors savo poemoje, Kairys gi šiandien jau visai užmirštas. Tie du vyrai, kitaip susidėjusiomis aplinkybėmis, gal būtų išskėlę į tinkamas aukštumas ir Lietuvos vardą, ir lietuvių literatūrą.

Negreit, greit anykštiečiai ir anykštėnai pradėjo miršti Liūdiškių Kairių šeimą ir taip tragiškai užbaigusį Sibiro taigoje savo gyvenimą jų sūnų ir brolių kunigą. Aš dar ir skaityti nemokėjau, o jau atmintinai žinojau K. Kairio eilėraščių „Dienelė brėkšta“. Buvau išmokęs jį iš savo motinos. Dažnai ji dainuodavo ir savo dėdės, vyskupo A. Barono, eilėraščius — „Anykščių šilelį“, „Kelionė Peterburkan“ ir kitus. Manę, vaiką, ypač žavėdavo ir gaudžiai nuteikdavo A. Barono ir K. Kairio dainos, kurias dainuodavo kaimo mergaitės, o dvasiškias — Anykščių bažnyčios „kantarkos“.

* * *

Pora varstų nuo Anykščių buvo Šepetiškių vienasėdis. Jo šeimininkas, dviejų valakų ir didelio sodo savininkas, Steikūnas turėjo du sūnu, Juoza-

KAIRĖJE: Valdas iš Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimo iškilmingojo posėdžio, įvykusio praeitą sekmadienį Statler viešbučio salėje, New Yorke.

Įspūdžiai iš...

(Tęsinys iš 3 psl.)

O kur gi gausi rezistencinė frontininkų grupė, kur LNT keturios politinės grupės? Ar jie nelietuviai, ar jų nerišta bendra kalba, ar ne, tas pats kraujas teka, ar jie ne bendruomenės nariai, ar jų atstovų nebuvo seime, koncerte ar bankete? Ar jų kultūrinių vertybių kūrėjai šioj b-nės manifestacijoje nedalyvavo? Nejaugi tuo būdu siekiama visų lietuvių apjungimo... apie ką daugiausia Seimo posėdžiuose buvo kalbama.

Kanados b-nės pirm. V. Meilus iškėlė parapijinį politinį gandą, būtent, kad kai kurios grupės davė įsakymą savo nariams atskirai rinkti Vasario 16 aukas, bet visai pamiršo b-nės tiesioginį kultūrinį rūpestį, tai didelį lietuviškos kultūros bei lietuviybės tęstinumo židinį, jau 15 m. vedamą seselių pensiją bei vasaros stovyklas mergaitėms Putnam, Conn. Tai vis klaidos, kartais net sąmoningai daromos ir labai trukdančios b-nės idėjos įgyvendinimą.

Negalima pamiršti b-nės nuopelno (vertinant Lietuvos Enciklopedijos didelį įnašą į mūsų kultūrinį lobyną, paskiriamant jai Clevelando Liet. Gyd. D-jos 1000 dol. premiją. Betgi teisingą priekaitą b-nei padarė K. Bradūnas, sakydamas, kad ji kalbėdama apie kultūrinius laimėjimus, remiasi tik visuomene, nuolatiai palikdama patį tų kultūrinių vertybių vertybių kūrėją, nesuteikdama ne tik materialinių, iš pavienių asmenų surinktų premijų, bet nei moralinio b-nės vardu atžymėjimo.

Šio seimo meninis tikslas buvo parodyti bei priminti saaviems mūsų meną, dainą ir muziką, dėl to buvo atsisakyta ir nuo simfoninio koncerto, bet tie nusipelnę menininkai kūrėjai liko užmiršti.

PLB Seimo proga darbų užbaigimui, Statler viešbučio salėje įvyko iškilmingas banketas, kurį atidarė banketo rengimo komiteto pirm. Algija Bieliukienė, pakviesdama solistę V. Jonuškaitę sugiedoti Amerikos ir Lietuvos Himnus, akompanuojant muz. V. Jakubėnui.

Po invokacijos, kurią skaitė prel. M. Krupavičius, banketui pirmininkauti pakvietė J. Bacilūną.

Pagrindinę kalbą pasakė senatorius Bush iš Conn. ir J. Kajeckas, Lietuvos atstovas Washingtone.

(Nukelta iš 8 psl.)

**NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
VIENYBĖS
PRENUMERATOS**

BARANAUSKUI

dienų literatūros vakarai...

pą ir Kostulį, ir vieną dukterį Rozaliją. Abu sūnūs buvo pamokyti. Vyresnysis, Juozapas, tarnavo Rygoje ir buvo vienos didelės manufaktūros krautuvės vedėjas, kaip žmonės kalbėjo — „prikaščikas ant prikaščikų“. Jis buvo vedęs „šlėkčianką“ pačią ir į namus prisilankydavo tik atostogų metu ar per didesnes šventes. Atvažiuodavo jis su žmona, kuri nuduodavo „prastai“ mokanti lietuviškai, vis griebdavos lenkiškai ir rodydavo savo palankumą tik kunigėliams. Kitas sūnus, Kostulis, mano atminimu, buvo jau Kauno dvasininkų seminarijos trečiojo kurso auklėtinis. Kostulis buvo ne visai sveikas, be charakterio žmogus, kažko vis gėdindavosi ir, ką tik pasakydavo, pirmą patį susijuokdavo, o paskui dirbtinai užsikosėdavo ir nusimindavo. Abu broliai, Juozapas ir Kostulis, atrodė it ne vienių tėvų vaikai. O kai Juozapas per kunigų kalėdą, sėdėdamas minkštame krėslė, pleškindavo cigarus, lyg su pašaipą žiūrėdavo į susirinkusius svečius ir daugiau tylėdavo negu kalbėdavo, aš bijodavau pro jį ir praėti. Vėliau, kai aš jau buvau gimnazistas ir kai sužinojau, kad Juozapas, po tėvo ir brolio Kostulio mirties, išvarė iš namų savo tikrąją motiną ir seserį, tas siaubas prieš tą žmogų man dar padidėjo. Sesuo Rozalija buvo turtingiausia Anykščių parapijos užkurinė, gyveno pas tėvus, bet kožną dieną vaikščiodavo į miestelį pas šlėkčianką panas mokytis, nes ir ją tėvai ruošė broliui, būsimam kunigui, už gospadinę. Ji buvo labai „panaberna“ ir ne bet su kuo dėdavosi! Ypač, kuo garsūs buvo Šepetiškių Steikūnai, tai kalėdine kalėda. Toji kalėda visuomet būdavo per kalėdų šventes ir tęsdavosi dvi — tris dienas. Kaip kadaise Liūdiškių Kairių namai buvo kunigų namai, taip ilgainiui Šepetiškių Steikūnų namai virto kunigų namais. Į tą kalėdą sukviėdavo Steikūnai

A. VIENUOLIS

gretimų parapijų kunigus, Anykščių bažnyčios kantarkas, giesmininkes Seminiškių Valiukonaičius, Pakarklių Laskauskaičius, sukviėdavo kaimynus, bičiulius ir šiaip kuo pasižymėjusius žmones. Į tą kalėdą pakviėdavo mano senelį, vyskupo brolių Joną Baroną, su žmona ir mano tėvus. Tėvai pasiėmdavo ir mane kartu. Atmenu, būdavo tai ne kalėda, o kažkas tokio panašaus į dabartinius mūsų koncertus, literatūros vakarus ar kokį sviėtiškų žmonių subuvimą. Toje kalendoje — puotoje nebūdavo šokių, muzikos, išgertuvių, kortų lošimo, bet dainų, dainų, tai ir per dvi dienas visų neįsdainuodavo. Dainuodavo A. Baranausko „Anykščių šilelį“, „Kelionę Peterburkan“, Kairio „Dienelė brėkšta“, A. Strazdelio giesmes ir kitas dainas; giedodavo iš atminties. Paskaitydavo iš vyskupo Valančiaus knygelį. Kiti deklamuodavo „vieršus“, sakydavo oracijas, istorijas, pasakas — atsitikimus, liaudies išminties sąmoju pagrįstus. Atsiradavo ir vietos poetų, kurie padeklamuodavo iš savo kūrybos. Mano atmintyje pasiliko Rozalijos Steikūnaičios „vieršų“ eilutės:

Mums nereikia vargamistros,
Mums pagrjo margos vištos...

Toliau jau nebepamenu kaip. Deklamuodama savo „kūrybą“, ji vaipydavos ir taip kraipydavos visu liemeniu, kad jos plačios prie pečių, tų laikų mada, rankovės plėvėsuodavo kaip kokie sparnai.

Bet įdomiausias tuose subuvimuose žmogus tai buvo Liūdiškių Jucius, tas pats, kuriam kadaise Cicilija Kairiūčia padovanojo ūkį su visu gyvu ir negyvu inventorium ir iš berno padarė gospadorium. Jis dalyvavo rusų-turkų kare, buvo sužeistas, gaudavo iš valdžios 2,5 rublio mėnesiui pensijos, buvo labai pamaldus ir žinėjo daugybę istorijų. Be to, jis daug pasakodavo kaip apie žuvusį Sibire kunigą K. Kairį, taip apie jo tėvus, seseris ir ypač gar-

Min. S. Lozoraitis su Latvijos ir Estijos pasiuntiniais 1938 m. balandžio 26-28 d. Kaune Pabaltijos Antantės spaudos konferencijoje. Nuotraukoje, iš dešinės į kairę, stovi: Justas Paleckis, buvęs tuo metu Jaunakas Žinas korespondentu, Skrupskelis, Alantas, Vanagas, Kajeckas, Daljūdė, Kardelis ir kt.

Stasiui Lozoraičiui 60 metų

Lozoraitis Stasys, gimė 1898 m. rugsėjo 5 d. Kaune, diplomatas, valstybės vyras, Motiejaus L. sūnus. Baigęs pirmojo pasaulinio karo metu gimnaziją Voroneže, 1918 m. lapkričio 26 d. pradėjo valstybės tarnybą vidaus reikalų ministerijoje. 1919 m. birželio perėjo tarnauti į Ministrų Kabinatą, kur paskirtas kanceliarijos viršininku. 1921 m. lapkr. mėn. pakeltas Ministrų Kabineto reikalų vedėju. 1923 m. bal. 1 d. įstojo į diplomatinę tarnybą ir paskirtas pasiuntinybės Berlyne II sekretorium, 1923 m. geg. 1 d. I sekretorium, 1928 m. sausio 1 d. patarėju. Būdamas Berlyne, lankė tenyksiio universiteto teisų fakultetą, 1929 m. gryodžio 11 d. perkeltas pasiuntinybės prie Šv. Sosto patarėju, nuo 1931 m. geg. 1 d. ėjo Charge d'Affaires a. i. prie Šv. Sosto pareigas. 1932 m. rugsėjo 1 d. paskirtas užsienio reikalų ministerijos politikos departamento direktorium. 1934 m. birž. 13 d. ėjo į J. Tubelio antrąjį Ministrų Kabinatą kaip užsienio reikalų ministras.

Per 11 metų išėjęs nuo pat apačios visą diplomatinę tarnybos karjerą ir tai tarnybą gerai pasirošęs, L. perėmė Lietuvos užsienio politikos vadovybę sunkiu Lietuvai momentu, kai abu jos kaimynai -- Vokietija ir Lenkija -- 1934 m. pradžioje buvo sudarę nepuolimo paktą ir tokiu būdu Lietuvos politikai reikėjo atlaikyti griežtą jų spaudimą. Berlyno vyriausybės ir vokiečių nacionalsocialistų partijai be atodaitos kėsantis į Lietuvos vidaus reikalus ir to pasekoje 1934 m. iškėlus kariuomenės teisme bylą Klaipėdos krašto nacionalsocialistams, ėtempimas su Vokietija tuo metu buvo pasiekęs aukščiausio laipsnio. L. panaudojo visas diplomatinės priemonės Lietuvos teisėms paginti tiek iš Tautų Sąjungos forumo tiek per susitikimus su įvairių valstybių politikais. L. su oficialniais vizitais lankėsi Maskvoje, Hel-

DR. A. GERUTIS

sinkyje, Stockholme, Paryžiuje, Londone (ten vadovavo Lietuvos delegacijai karaliaus Jurgio V laidotuviuose ir karaliaus Eduardo VIII karūnavime), Italijoje, Estijoje, Latvijoje ir kt. 1934 m. rugsėjo 12 d. Genevoje L. pasirašė Baltijos Santarvės sutartį, kurios buvo vienas iniciatorių. Toji sutartis dar labiau suartinio Pabaltijo valstybes bei tautas ir virto svarbiu veiksmu užsienio politikoje. Ypač tai išryškėjo 1934-35 m., kai vyko derybos dėl

Rytų Europos saugumo pakto. L. buvo išrinktas vienos Tautų Sąjungos plenumo komisijos pirmininku.

Būdamas užsienio reikalų ministru, L. laikė vienu savo vyriausiu uždaviniu išplėsti bei pagilinti Lietuvos santykius ir bendradarbiavimą su Vakarais, įieškodamas tuo būdu sustiprinti tiek bendrą Lietuvos tarptautinę padėtį, tiek jos poziciją Vokietijos, Sovietų Sąjungos ir Lenkijos atžvilgiu. L. pakartotinai bandė surasti modus vivendi santykiuose su Lenkija ir 1935 m. rugsėjo mėn. Genevoje pasimatė su Lenkijos užsienio rei-

Iš A. Vienuolio atsiminimų

bingai minėdavo Ciciliją Kairiūčią. Jis ir tuomet dar užpirkdavo mišias už visą Kairių familiją. Jis buvo nusistatęs prieš patvaldystę, „ruską vierą“ ir varu brukamą mums graždaną. Pasakodavo jis, ir apie Kražių įvykius ir sakydavo, kad mes, supras kit, anykštėnai, tokios Dievo malonės, kad taptume kankiniais, — nesame verti! Mano senelis, Jonas Baronas, pasakodavo apie 1863 metų sukilimą, kaip jis su broliu Anupru buvo ištremtas Sibiran ir kaip jie ten gyvenę. Atsirasdavo ir kitų pasakorių, ir atmosfera taip įšildavo, kad Steikūnas, žvilgterėjęs pro vieną, pro kitą langą, užtraukdavo „Dieve, kurs mūsų tėvynę gynei ir gelbėjai...“

Atmenu, kaip man buvo baisu, kai per vieną kalendą Jucius deklamavo A. Baranausko „vieršus“:

Pasibaigs giminių adyna, sutrupės pasaulė,
Nupuls kalnai, o slėneliai išsikels aukštybėn,
Visos galybės eis duikėn, silpnumas galybėn...

Deklamuodamas jis visas parausdavo, iškeldavo abu kumščiu aukštyr ir imdavo-ne kalbėti, o jau šaukti... Pravirkdavo moterys, pakabindavo nosis kunigai, seniai gaspadoriai, o aš glausdavaus prie savo motinos ir vaizduodavaus sau visą siaubą, kas bus, kai ateis sūdna diena ir kai „nupuls kalnai, o slėneliai išsikels aukštybėn“, kaip suslūgs Liūdiškių Piliakalnis žemėsna, o Užuožerių Dubelė išsikels aukštybėn.

Įstrigo man atmintin ir Juciaus pasakojimas apie rusų-turkų karą.

— Stoviu aš vieną kartą ant turkų granyčios, pasirėmęs strielbos, ir snaudžiu, — pasakoja Jucius. — Prigulti taip norisi, taip norisi, bet bijau, kad neužmigčiau. Stoviu aš, stoviu, tik girdžiu —

kalų reikalų ministru Becku. Tačiau tos pastangos atsimumė į Becko nenuolaidumą ir Lenkijos norą vaidinti didelės valstybės vaidmenį ir pamėgdžioti Berlyno politinius metodus. Tokie atmosferoje 1938 m. kovo mėn. atsirado lenkų ultimatumas užmegsti besąlyginiai su Lenkija diplomatinis santykius. L. ėteiktas po ultimatumo atsistatydinimas Respublikos Prezidento nebuvo priimtas, bet L. sutiko tikrai laikinai eiti pareigas, ligi bus paskirtas jo pėdinis. Vyriausybės kviečiamas sugrįžti į užs. reik. ministro vietą, L. grėsiančio Lietuvai iš Vokietijos pusės pavojaus akivaizdoje priėmė paskyrimą užs. reik. ministru. V. L. į naują kabinetą neįėjo, nes Mirono kabinetui atsistatydinus, L. į naują kabinetą neįėjo, nes jam pasidarius aštrių nacionalsocialistinės propagandos puolimų taikinį, atsirado pagrindo manyti, kad jo pasilimas užsienio politikos vadovybėje dar padidintų Lietuvos — Vokietijos santykių ėtempimą. Po to kurį laiką buvo užs. reik. m-jos centre ėgalioto ministro titulu ir, Vokietijai atplėšus Klaipėdos kraštą, pirmininkavo komisijai, sudarytai kilusiems dėl to klausimams tvarkyti. 1939 m. vas. 15 d. paskirtas nepaprastu pasiuntiniu ir ėgaliotu ministru Romoje prie Kvirinalo.

Maskvos vyriausybei pateiktus 1940 m. geg. mėn. prasi-manytus kaltinimus Lietuvos vyriausybei, L. 1940 m. birž. 2-d. užsienio reikalų ministro Urbšo pasirašyta telegrama buvo pavestos užsienyje pasilikusios Lietuvos Diplomatijos Šefo pareigas. Raudonajai armijai

1940 m. birž. 15 d. įsiveržus į Lietuvą, L. iniciatyva visi Lietuvos pasiuntiniai ėteikė vyriausybės, prie kurių jie buvo akredituoti, protesto notas. Visai eilei valstybių, jų tarpe Jungtinėms Amerikos Valstybėms, tie protestai davė pagrindą nepripažinti Lietuvos okupacijos.

L. išrinktas Tarptautinės Diplomatinės Akademijos Paryžiuje nariu ir apdovanotas aukštais Lietuvos ir svetimų valstybių ordinais. L. yra paskelbęs įvairių kraštų spaudoje straipsnių Lietuvos laisvės temomis. 1949, 1956 ir 1957 m. L. lankėsi JAV, be to, yra pakartotinai važinėjęs su politine misija į Londoną, Paryžių, Bonną ir kt.

Įspūdžiai iš...

(Tęsinys iš 7 psl.)

Abi kalbos buvo ėdomios ir turiningos, tačiau ėgokos, kaip ir pati ėvokacija.

Banketo metu, vadovaujant Sporto Apygardos pirm. A. Vaksellui, V. Sidzikauskas b-nės vardu ėteikė premijas varžybose laimėjusiems sportininkams. Jaunių krepšinyje laimėjo Worcesterio L. S. K. Vytiš, moterų -- Liet. Sporto Klubas New Yorke.

-- Dirbom du metus, o suvalgėm per dvi valandas, — su humoru pradėjo atsisveikinimo žodį Org. K-to pirm. prel. J. Balkūnas, dėkodamas visiems k-to padaliniams už darbą ir rūpestį Seimo rengimo metu ir gausiai atsilankusiems Seimo atstovams bei svečiams.

Bankete buvo apie 600 svečių. E. Čekienė

turkas joja — lapaty, tapaty, lapaty, tapaty... Aš pykšt — ir iššoviau. Iššoviau, žiūriu — egi ne turkas, o medelis, vėjo purtinamas, siūbuoja. Nusigandau. Susikėlė viša rota. Atjojo vyriausybė... O aš vis rodau, iš kur turkas atjojo ir kur mano peršautas nujojo! Vyriausybė pasitarė, pasitarė ir perkėlė mūsų rotą į kitą vietą. O man ir pikta, ir juokas ima — vėl visą naktį po laukus baladojamės...

Dar atmenu, kaip „rašto žinovai“ gaudė mano motiną, kad lenkiškose mišparnose esąs toks žodis, kad ir ji „nesusliabizavojusi“ jo neperskaitysianti. Motina pareikalavo tą žodį jai parodyti. „Rašto žinovai“ tuojau surado lenkišką maldaknygę, atskleidė maldas ir pirštu parodė į tą žodį.

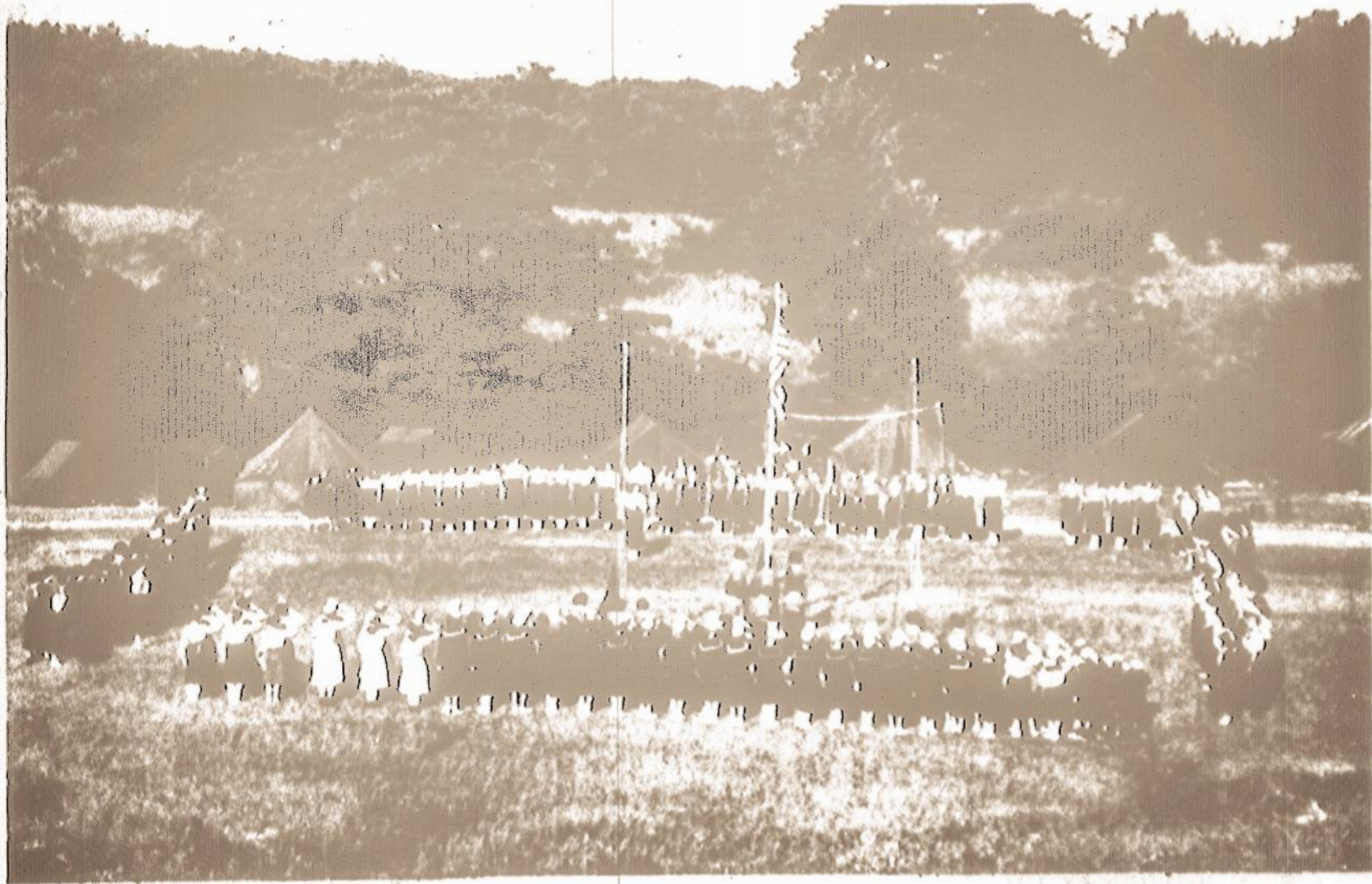
„Melchizadakowego“, — ir „nesliabizavojusi“ perskaitė mano motina.

Kai grįžome namo, atmenu, su kokia pagarba ir meile žiūrėjau aš į savo motiną, tuomet dar jauną, gražią, ir kaip ja didžiaus. Didžiaus ja, vyskupo giminaite, ir mano tėvas, kuris buvo kilęs iš tokio prasto Užuožerių „juodnugarių“ kaimo, iš kurio niekuomet nebuvo išėjęs kuniguos nė vienas jaunikaitis.

Kitas pokštininkas pasiūlė penkis kartus iš eilės, neatsikvepiant, ištarti: „Skrenda bitė tarpugurbiu.“ Kiek buvo visiems juoko, kai ir jaunas kunigėlis susipainiojo ir neištare. O žodį „konstantinopolitančikovenečka“ tik vienas Jucius tardamas nesuglumo.

Į tą kalendą, nors nekviestas, atvažiuodavo ir Anykščių asesorius (pristavas). (Pristavas — policijos valdininkas, keliems valsčiams vienas.) Jį sočiai pavalgydindavo, pagirdydavo ariela, ir jis greit išvažiuodavo. Vieną kartą „užsigeidė“ Jucius išlupt asorių, ir išlupt. Išlupt, uždaryt pirtelėn ir palaikyt pernakt.

(Bus daugiau)

Skautės išsirikavusios savo stovykloje vėliavos pakėlimui. A. Eidukevičiaus nuotrauka

Lietuvių Skautų Sąjungos Ketvirtoji Tautinė Stovykla

Rugpjūčio 29 d. baigėsi dvi savaitės užtrukusi LSS 4-ji Tautinė Stovykla. Tai buvo neeilinis įvykis tremties jaunimo gyvenime. Jos dalyviams bei svečiams stovykla paliko neišdildomų įspūdžių.

Virs 1000 skautų ir skaučių buvo įkūrę palapinių miestą, didžiuliam Highland State parke, Milford, Mich. Skaučių ir skautų stovyklos buvo įrengtos greta viena kitos. Skaučių stovyklos viršininkė buvo Skaučių Vyriausia Skautininkė L. Čepienė, o Brolijos -- A. Banevičius -- abu iš Bostono. Dauguma užsiėmimų ir parengimų buvo vykdomi atskirai, tačiau buvo daug ir bendrų parodų ir laužų. Bene charaktariausias TS bruožas ir buvo iškilmingi parada, didžiuliai laužai, skautiškų darbų parodos ir panašūs užsiėmimai, kurie pirmoj eilėj turėjo išsaugoti stovyklos dalyvių pasididžiavimą bei pasitarnauti skautiškos idėjos propagavimui. Ziūrint iš šio taško, stovyklos užduotis buvo puikiai atlikta.

Nors stovyklos pionieriai jau savaitę prieš stovyklos pradžią

ROMAS KEZYS

pradėjo daryti įvairius įrengimus, tikrasis darbas prasidėjo pirmąją stovyklos dieną, kai suguzėjo virš 500 skautų ir skaučių iš įvairių Amerikos ir Kanados vietovių. Maistą ir vandenį teko sunkvežimiais pristatyti. Stovyklos išdėstymo ir įrengimų problemos slėgė vadovybės pečius. Į vakarą stovykla įgavo savo veidą. Stovyklos dienraštis kurį leido akademikai skautai pirmąjame numeryje duoda tokį vaizdą: įvažiavus į parką, atokiau nuo kalniuko, paskendus tarp krūmų ir medžių kyla brolių pastovyklė su štabo palapine, patogiai įrengta po vėsiu ąžuolu. Detroitiečiai jau didžiavosi aukštais iskeltais meniskais vartais, kruopščiai padarytais Gedimino stulpais ir pilies motyvais papuoštu stalu. Clevelandiečiai, karėiviškai išsirikavę palapines, statosi bokštą, toliau Čikagos "Lituanica" sparčiai kruta savo simpatiškoje aikštelėje draugę su rytinio pakraščio skautais. Toliaurikiavosi jūrų skautai ir galop -- išdidūs akademikai.

Ant kalno, kuris skyrė brolių ir sesių stovyklas buvo pastatytas 15 pėdų aukštumo Gedimino pilis. Šio kalno papėdėje kilo šešių stovyklos palapinių stogai. Atskirus rajonus turėjo skautės, vyr. skautės, akademikės jūrų skautės ir štabas.

Tuoju teko susipažinti su stovyklų vadovais. Visos TS Pirmininkas buvo Pr. Karalius. Brolijos vadovai -- A. Banionis, A. Treinys, S. Sakalas, V. Mantautas, V. Pileika, Vl. Morkūnas, A. Augustinas, F. Prekeris, T. Remeikis, D. Glodas, V. Tamulaitis, P. Mollis, L. Knopfmilleris, J. Liubinskas, V. Abromaitis. Seserijos vadovybė -- F. Kurgonienė, dr. A. Juškenienė, J. Laikūnaitė, O. Zailskienė, J. Bobinienė, J. J. Pečiurienė, S. Gudauskienė, V. Pavilčiūtė, D. Keršienė, S. Kuraitytė, R. Kuprevičienė. Stovyklos vyr. laužavedys -- V. Brazėnas.

Stovyklos atidarymo iškilmėse dalyvavo 700 skautų ir skaučių ir gausus būrys svečių. Iškilmingo parodo metu oro skautai skraidė virš stovyklos ir metė krepšelius saldinių. Gaila

(o gal gerai? . . .), kad nepataikė į paradojančių būrį -- saldiniai sukrito į gretimą mišką.

Stovykloje visą laiką veikė skautiškų rankdarbių bei spaudos parodėlė, kurią tvarkė G. Kurpis. Stovyklos krautuvėje buvo galima gauti specialiai atspausdintų 4-sio TS atviručių, vaisvandenių ir kt.

Stovykloje savo reprezentacinius vienetus turėjo vengrų, ukrainiečių, latvių, amerikiečių ir lenkų skautai. Jie puikiai buvo susitvarkę savo stovyklavietes ir gražiai reprezentavosi laužuose.

Katalikų pamaldos vykdavo tarp stovyklų esančiame slėnyje. Miklas atnaušaudavo stovyklavę kunigai -- skautininkai J. Vaišnys, S. J., J. Raibužis, S. J., kun. Kulbis, S. J. Protestantų pamaldas vedavo kun. A. Trakis ir atvykęs svečias klierikas Dumpis.

Stovykloje buvo įtaisyti garšakabaliai, kurie laisvalaikio bei kitomis progomis duodavo lietuvišką muziką. Buvo paruoštos kelios radijo valandėlės. Parodų metu buvo grojami lietuviški maršai. Buvo perduodama ir speciali muzika kokiems, kurie vykdavo kas antrą dieną. Radiofoną tvarkė B. Rekus, I. Pesytė ir R. Kezys.

Labai įspūdingai buvo pravesta jūrų skautų diena. Jūreiviai į stovyklą atsigabeno savo laivus, su kuriais ežere demonstravo buriavimo meną. Savo tarpe jie turėjo įvairias plaukimo varžybas.

Be atviručių TS proga buvo išleistas specialus TS ženklas, nešiojamas ant skautiškos uniformos -- Geležinis Vilkas. Be to, šia proga LS Brolija išleido

dainorėlių. TS vadovą. Šie ženklai ir spausdiniai bus išsiuntinti ir kitų kraštų lietuviams skautams.

Stovyklautojai buvo ypatin-gai gerai maitinami. Veikė 17 virtuvių. Maistas buvo sunkvežimiais gabenamas iš apylinkėse esančių lietuvių urmininkų, išskyrus pieno produktus. Stovyklos maitinimo aparatą tvarkė S. Simutis, R. Eimantas, S. Švilpa, M. Eidukevičiūtė, R. Alionderis.

Stovykloje dažnas įvykis buvo arbatėlės, bei į jas garbingų svečių bei kitų skautų - skaučių vienetų pakvietimas. LSS Tarybos pirm. dr. V. Čepas, abu Vyriausieji Skautininkai -- L. Čepienė ir St. Kairys, lietuvių skautų įkurėjas P. Jurgėla ir kt. buvo dažni arbatėlių dalyviai.

Sportinės varžybos buvo svarbi stovyklos užsiėmimų dalis. Skautiški ir sportiniai žaidimai buvo pravedami R. Gaskos.

182 įvairaus dydžio palapinės. Stambesnių įrengimų skautų stovykloje buvo 111, paskautes -- 88. Stovykloje plevesuodavo 29 vėliavos, iš jų dalis tarptautinių bei dalyvavusių sveitintaučių. Skautų stovykloje buvo 11 vartų, skaučių -- 5. Maistui kiekvieną dieną buvo išleidžiama 700 - 800 dol. Stovyklos dienraščio išleidimui buvo naudojamos 6 rašomos mašinėlės. Sunaudota 26,000 popieraus lapų.

Sekančiame Vienybės numeryje bus atspausdintas įdomus muz. V. Marijošiaus atsakymas "Kodėl aš atsisakiau diriguoti PLB Seimo koncertą."

LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS Baras ir Restoranas

Lietuviškos gamybos
pietūs, vakarienės ir užkandžiai

GERIAUSI GERIMAI PIGIAUSIOMIS KAINOMIS

Salės šokiams, vestuvėms ir kitokioms pramogoms priimanomis kainomis. Lietuviškų organizacijų susirinkimų patalpos nemokamai. Visais reikalais kreipiamasi į klubo reikalų vedėją K. VAITAITI.

280 UNION AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 4-9672

TRAUN'S BAR RESTORANAS IR BARAS

AUGUST TRAUN, Savininkas

N. E. Cor. 7th ir Dauphin Street, PHILADELPHIA, PA.
Telefonas POplar 9-9352

VIENYBĖS SKAITYTOJAI PERKANTIEJI MEDŽIAGAS SIUNTINIAMS (LIETUVŲ, GAUNA 10% NUOLAIDĄ.

Tik asmeniškai atsilankę, galėsite įsitikinti, koks didelis vyriškų ir moteriškų medžiagų pasirinkimas Mūsų krautuvėje gausite viską, kas tik reikalinga jūsų artimiesiems Tėvynėje pradžiuginti.

Vilnonės, šilkinės ir kitokios medžiagos
Žemesnėmis kainomis, negu kitur.

DORION MFG'S OUTLET STORES, INC.
148-09 Jamaica Avenue Jamaica 35, N.Y.
(išilpti Suthpin Blvd. Stotyje) Tel. AXtel 7-6082

SIUNTINIAI SIUNČIAMSI Į SOVIETŲ RUSIJĄ —

UKRAINĄ, LIETUVĄ, BALTGUDIJĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ IR KITAS RESPUBLIKAS.
Pasinaudok patikimu, kruopščiu ir greitai mūsų firmos patarnavimu.

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., INC.

(Licensed by USSR)

135 West 14th Street, New York 11, N. Y.

Tel. CHelsea 3-2583

MUSŲ SKYRIAI:

116 East 7th St.
New York City
Tel. YU 2-0380

332 Fillmore Ave.
Buffalo 6, N. Y.
Tel. MOhawk 2674

308 W. Fourth St.
Boston 27, Mass.
Tel. ANdrew 8-5040

132 Franklin Ave.
Hartford, Conn.
Tel. CHapel 6-4724

900 Literary Rd.
Cleveland 13, Ohio
Tel. TOWer 1-1461

11339 Jos. Campau
Detroit 12, Mich.
Tel. TOWnsend 9-3980

632 W. Girard Ave.
Philadelphia 23, Pa.
Tel. WALnut 5-8878

Visais klausimais, ryšyje persiuntimo siuntinių Jūsų giminėms ir draugams, kreipkitės į mūsų patarusius, atydzius ir mandagius skyrių vedėjus, kurie maloniai suteiks jums visus nurodymus. Mūsų didžiulė firma, turėdama tūkstančius patenkintų klientų, 100% garantuoja siuntinių pristatymą. Kiekvienas siuntinys išsiunčiamas laike 48 valandų ir adresatą pasiekia per 6 - 7 savaites (oro paštu laike 7 - 12 dienų).

Mūsų įstaigose yra didelis pasirinkimas pirmos rūšies maisto produktų, kaip tai -- sviesto, arbatos, kavos ryžių, kumpių ir t. t., o taip pat pramonės gaminių: vilnonių audekų, dirbtino šilko, odų visokiųjų rūšių, skarelių, avalynės, laikrodžių ir kitokių daiktų pačiomis žemiausiomis kainomis.

ATSIMINKITE, KAD MES ESAME SPECIALISTAI SIUNTINIŲ PERSIUNTIME

BANGA TELEVISION

V. ZELENIS, Sav.

34-23 FULTON STREET BROOKLYN 8, N. Y.
(Prie Crescent St.) Tel. AP 7-0349

PARDUODAMA SU NUOLAIDA:
Televizija, radijas, HI-FI fonografai (tape re-
corders), oro vėsintuvai, langams ventiliatoriai,
dulkių siurbiai ir t. t.

TAISOMA: televizija, radijas, HI-FI.
Darbo valandos kasdien iki 7 v. v.

Lietuviai Advokatai

ST. BREDIS, Jr.
37 Sheridan Avenue
Brooklyn 8, N. Y.
APplegate 7-7083

CLEMENT A. VOKET
(Vokietaitis)
41-40 74th STREET
Jackson Heights 73, N. Y.
NEwton 9-6620

A. J. WESLAN
16 Court Street
Brooklyn, N. Y.
TRiangle 5-6116

WINTER GARDEN TAVERN, Inc.

1883 MADISON STREET
BROOKLYN 27, N. Y.
(Ridgewood)
Tel. EVergreen 2-6440

VYTAUTAS BELECKAS
SALES IR RESTORANO
SAVININKAS

Salė vestuvėms ir kito-
kioms pramogoms. Be to,
duodami polaidotuviniai
pietūs. Pirmos rūšies lie-
tuviškas maistas prieina-
nomis kainomis.

MISIŪNŲ DEGTINĖS KRAUTUVĖ
RAY'S LIQUOR STORE

Juozas ir Izabelė Misiūnai, sav.

Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.
Ivairiausios rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai.
103-55 LEFFERTS BLVD., RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: Virginia 3-3544

**REPUBLIC WINE
& LIQUOR STORE**

MARIJONA IR JURGIS JOKUBAIČIAI
322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas: EVergreen 7-2089

A. ANDRIUSKEVIČIUS
Laikrodininkas - Juvelyras
Didelis pasirinkimas
BRANGENYBIU
485 Grand Street
Brooklyn 11, N. Y.
Tel. EVergreen 4-2318

BILL'S BAR
(Buy: Atletų Klubo name)
W. OSIPAIŠKAS
Savininkas
Geri gėrimai, geras maistas,
draugiška nuotaika
168 MARCY AVENUE
Brooklyn 11, N. Y.
EV 4-9709

BARAS IR RESTORANAS

JULIUS DAUGMAUDIS, Savininkas
Stiklinis baras. Viena gražiausių užėgų Brooklyne.
273 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas: EVergreen 4-9533

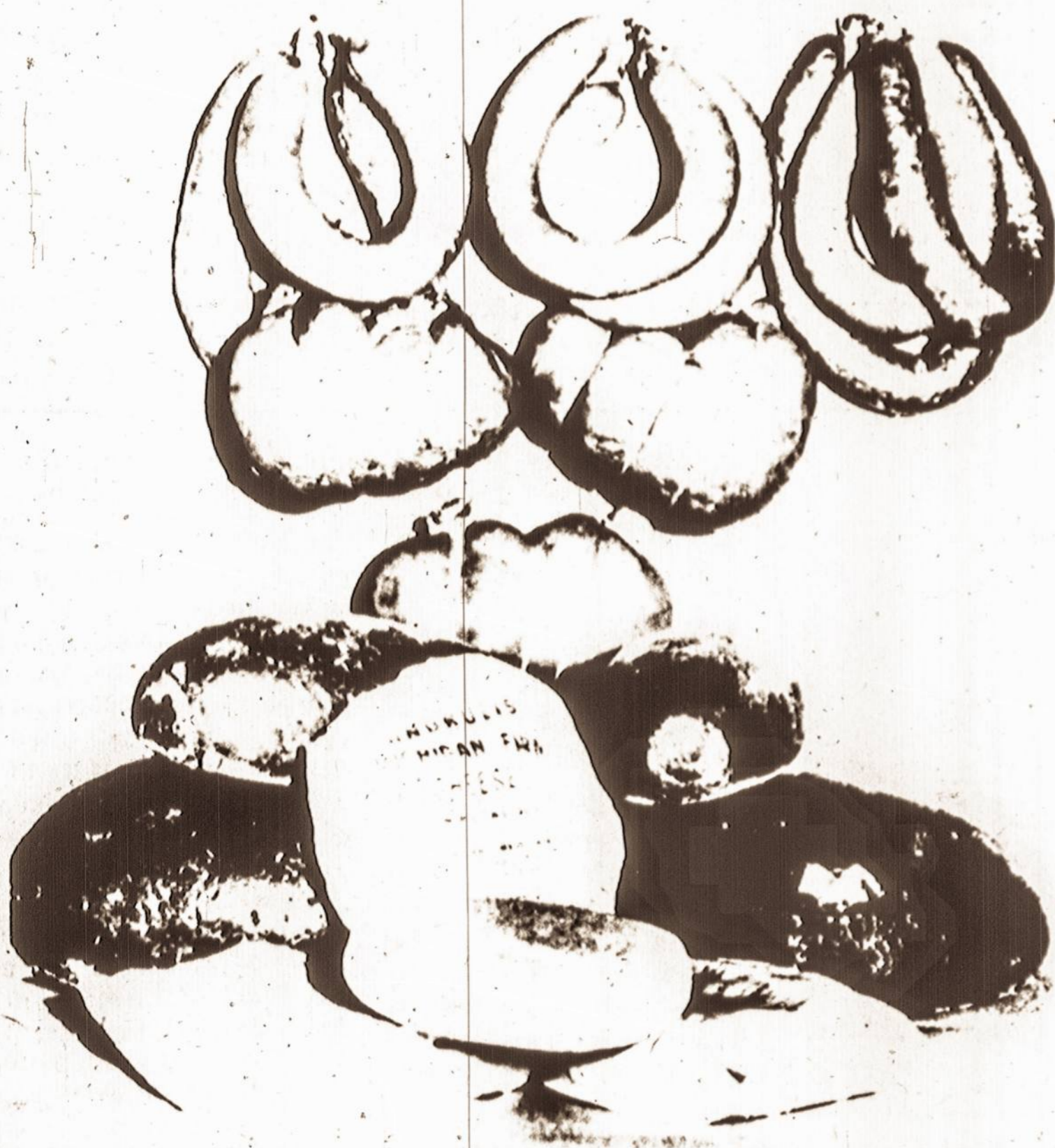

PARK FLORIST
MATTHEW MAZEIKA,
Savininkas

Gėlės pristatomos į bet
kurias pasaulio vietas.

80-15 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y.
(Skersai nuo Haven teatro) Tel. Virginia 9-3112

**LIETUVIŠKA DUONA - LIETUVIŠKAS SŪRIS
LIETUVIŠKOS DEŠROS IR SKILANDŽIAI**

JONAS ANDRULIS
Michigan Farm Cheese, Inc.
Fountain, Michigan

PETRAS LISAIŠKAS
64-09 Clinton Avenue
Maspeth, New York

LITHUANIAN BAKERY
131 Inslee Place
Elizabeth, New Jersey

Norintieji įsigyti šių skanių lietuviškų produktų, kreipiasi į jų gamybos genera-
linį atstovą PETRĄ LISAIŠKĄ, 64-09 Clinton Avenue, Maspeth, New York.

Tel. TW 4-8087

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS GARŠVA

231 BEDFORD AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYCIA LAIDOTUVEMS Tel. EVergreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN, N. Y.
KOPLYCIA LAIDOTUVEMS Tel. EVergreen 7-4335

MATHEW P. BALLAS FUNERAL HOME

MATHEW P. BALLAS ALB. BALTRUNAS-BALTON
Direktorius Reikalų Vedejas
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

SHALINS FUNERAL HOME

F. W. SHALINS, Jr. J. B. SHALINS
84-02 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN, N. Y.
KOPLYCIA LAIDOTUVEMS Tel. Virginia 7-4499

AUGUST P. GUSTAS, Inc.

AUGUST P. GUSTAS, Prezidentas
354 MARCY AVENUE BROOKLYN, N. Y.
KOPLYCIOS SUTEIKIAMOS IR KITUR Tel. EVergreen 7-4774

ROGERS FUNERAL HOME

P. RADZEVICIUS, Direktorius
410 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas: STagg 2-4409

FORGIONE FUNERAL HOME

ANTHONY FORGIONE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
9 STAGG STREET BROOKLYN 6, N. Y.
Vėsinamos Koplyčios Tel. EV 8-8331 ir EV 7-3293

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius
įvairiems reikalams.

PLB Seimo bankete dalyvavo apie 600 svečių. Šioje nuotraukoje matyti dail. V. Vizgirda, dail. T. Valius, E. Vainiūnienė, kun. J. Totoraitis, inž. Vl. Dilis su žmona ir kiti.

V. Gedgaudo nuotrauka

Pritarti ar...

(Tęsinys iš 2 psl.)

duro vietoje, sakysime lietuviško valsciaus ar pan. plote. Honduriečiai pažadėjo automini lietuvišką švietimą. Pradžioje daugiausiai reikėtų žemės ūkio statybos darbininkų lietuvių. Be abejo, ir pinigų žemei, statybai, frankiams.

Prieš atsakydami į klausimą pagalvokime, kaip ilgai lietu-

viai lietuviams išliks JAV-se, Argentinoje, Brazilijoje, Vokietijoje.

Jei artimesniaisiais metais nesusidarytų sąlygos grįžti laisvon Lietuvon, kiek emigracijoje užaugusiųjų darbuosis savo lietuviška kilmė, bus Antanai Oliai. Ir kiek jų, vedę itales kanadietas, braziles, aires taps McShicken, O'Durek ir pan.

Gal prieš pastatytinas dar vienas dalykas, kuri lyg ta ku-

ropka vanagai viršgalvin užlėkus, galvą kišame į sniegą, kad nematytume pavojaus.

Kas garantuos, kad būsime kare tarp Sovietų Rusijos ir JAV nebus vartojami atominiai ginklai. (Jei toks karas iš viso bus). Kiek tada lietuvių išliktų Amerikos didmiesčiuose?

Atsarga gėdos nedaro.

Profesorius Pakštas tenori kelių šimtų pradininkų jo vadinaimai "Zaliojo Diasporo" ekspedicijai. Su žmonėmis, paprastai, atsiranda ir pinigų. Bet ar atsiras tie keli šimtai pirmūnų?

Tasai projektas pasiseks ar ne, istik lietuvių emigracinėje istorijoje liks drąsi mintis ir bandymas gelbėti lietuvių tautos dalelytę tolimojo krašto įkurdinime tarp mamonių.

Cia tėra apybraižos minčių ir pasiūlymų. Jų šiuo kart neplečiu, nenorėdamas iš kart reikalo per daug ap sunkinti.

FIRE - AUTO - LIABILITY - BURGLARY - GLASS PLATE

ROBERT F. NARK

APDRAUDOS SPECIALISTAS

26 Court Street
Brooklyn 1, N. Y.
MAin 4-6400

700 Caroline Ave.
N. Valley Stream, N. Y.
VALley Stream 5-0783

LIFE - HEALTH - ACC. HOUSEHOLD - COMPENSATION

NORITE GEROS -- MENIŠKOS FOTOGRAFIJOS

Portreto, šeimos, vaikų, įvairių progų - vestuvių, krikštynų, gimtadienių, pobūvių ir pan. nuotraukų.

Jums geromis sąlygomis padarys

VYTAUTAS MAZELIS

422 Menahan Street, Ridgewood, Brooklyn, N. Y.

Tel. HY 7-4677

SALE 50% OFF SALE

ANNUAL FLOOR SAMPLE AND GENERAL WAREHOUSE CLEARANCE

Modern Bedroom Suites	\$90.00
Modern 3-pc. Living Room	129.00
Convertible Studio Couches	49.00
Hollywood Beds — Ensemble	39.00
Hiriser Folding Cots	19.00
Cotton Mattresses — all sizes	9.95
Famous Make Hotel Type Innerspring Mattress	14.95
Orthopedic Hair Innerspring Mattress and matching box spring	
2 piece set	49.00
Steel Bed Frame Casters	6.95
Dinettes	39.00

CONVENIENT TIME PAYMENTS
FOR REAL SERVICE
AND SATISFACTION
See Us First

CYPRESS BEDDING AND MATTRESS CO.

3 Floors of Fine Bedding and Furniture
3427 Fulton Street Brooklyn, N. Y.
(near Lincoln Avenue)

APplegate 7-8802

VALLY'S Restaurant

Savininkai

JUOZAS VALKAUSKAS

ir

JONAS SRIŪGIS

Vieta, kurią lanko visi — senieji, čia gimusieji ir naujieji lietuvių.

865 BANK STREET

WATERBURY, CONN.

Tel. Plaza 3-9838

J. Markiewicz

AND SONS, INC.

Laidotuvių Direktorai

15 TRUMBULL STREET

New Haven, Connecticut

Telefonas: LOcust 2-9229

Ar Jūs Nepermokate

už savo automobilio apdraudą?

Virš 21,000,000 automobilių savininkų moka daugiau, negu reikalinga.

Jei tik Jūsų vairavimo rekordas yra geras,

Jūs esate kvalifikuotas:

Dideliam apdraudos sutaupymui,

geresnei savo apsaugai ir

greitesniam patarnavimui,

reikalaujant nuostolių atlyginimo.

Kreipkitės:

ALBERT F. PETERS

(PETRAUSKAS)

APDRAUDOS SPECIALISTAS

116-55 Queens Blvd., Forest Hills 75, N. Y.

Tel. VI 3-1477

NAMŲ ADRESAS:

106-55 95th Street, Ozone Park 17, N.

Lietuvių vadovaujama

Schuyler Savings & Loan Association

OF KEARNY, N. J.

įsteigta 1924 m.

24 Davis Avenue

Telefonas WY 1-7260

Keamy, N. J.

Atdara kasdien, išskyrus šeštadienius, šventadienius, nuo 10 v. r. iki 3 v. p. Penktadienių vakarais nuo 6 iki 8; 30 v. v.

KAPITALAS \$1,700,000

MOKAMA 3%

Apdrausta iki 10,000 dol.

Perkant - parduodant namus, ar išnuomojant butus, įvairiausias apdraudos reikalais, federalinių ir valstybinių taksų (INCOME TAX) užpildyti, pirkti piniginių perlaidų (MONEY ORDERS),

kreipitis

HAVEN REALTY

Joseph Andrusis Insurance

87-09 JAMAICA AVENUE

WOODHAVEN 21, N. Y.

TEL. VI 7-4477

Kasdien — 9 val. ryto iki 9 val. vak.
Sekmadieniai — 1 val. p. p. iki 5 val. vak.

GERIAUSIAS

INSURANCE ir REAL ESTATE

PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave.,

Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

VIENYBĖ

Kitas Vienybės numeris išeis Amsterdamo lietuvių gyvenimui ir veikimui pavaizduoti. Taip pat yra paruoštas Rochesterio lietuviams skirtas numeris, kuris išeis sekančią savaitę.

P. Bičkienė, solistė, neseniai grįžusi iš Italijos, lydimama p. Zubkienės ir E. Cekienės, lankėsi Vienybės redakcijoje.

B. Budriūnas, kompozitorius, iš Los Angeles atvykęs į PLB seimą, lankėsi Vienybėje.

E. Cekienė, mūsų nuolatinė bendradarbė, šį šeštadienį išskrenda dviems savaitėms į Los Angeles, Cal. Aplankiusi dukterį ir žentą Ratkelius, Cekienė, grįždama namo, dar aplankys Chicagą.

Al. Vasiliauskas, Liet. Meinininkų Sąjungos vicepirmininkas, su žmona Polly automobilu išvyko į Chicagą, pakeliui aplankydamas Philadelphia, Clevelandą ir Detroitą.

A. Senikas su žmona Danute išvyko trims savaitėms atostogų į Cape Cod, Mass.

Siga Grigas, gyvenusi Vakarų Vokietijoje, prašoma atsiliepti šiuo adresu: Mlė Pipiraitė, Lietuvių g-vė 13, b. 6, Kaunas.

C. Januškevičius su žmona iš Montrealio vieši pas Novickius Ozone Park, N. Y.

O. Lugauskienė, nuvykusi su šeima atostogų į Naująją Angliją, siunčia brooklyniečiams linkėjimus.

Juozas Lisauskas prašomas užėiti į Vienybės redakciją ir atsiimti laišką iš Lietuvos.

J. Bočiūnas ir **J. Kodis** iš Hartford, Conn. lankėsi Vienybės įstaigoje. Kodis ta proga užsimokėjo prenumeratą trims metams.

L. Vanagaitienė, Margučio leidėja, kartu su seseria Verna Oliene, praeitą savaitę lankėsi New Yorke.

V. Kizlaitis, mūsų bendradarbis Clevelande, buvo atvykęs į Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimą ir ta proga aplankė Vienybės redakciją.

Adv. S. Briedis, A. S. Trečiokas, SLA Penktosios Apskrities ir Lietuvių Spaudos Klubo valdybų varde praneša, kad rugsėjo 20 ir 21 SLA vasarnamy, Atlantic City, N. J., įvyksta tų dviejų organizacijų išvyka.

J. Olšauskas, drauge su kitais Amsterdamo lietuviais atvykęs į PLB seimą, lankėsi ir Vienybės redakcijoje.

Be visos eilės JAV viešųjų ir universitetų bibliotekų, Pasaulio Lietuvių Zinyną užsiskakė ir Naujosios Zelandijos Auckland miesto viešoji bib-

Svečiai Vienybės sodyboje: --- iš kairės į dešinę: J. Petkaitis, dirigentas Vytautas Marijošius, Kotryna Marijošienė ir Vl. Plečkaitis (lietuvių radijo programų vedėjas New Britain, Conn.). Sėdi: p-nia Petkaitienė ir Ilona Marijošiltė.

Vyt. Gedgaudo nuotrauka

lioteka, atsiųsdama šešių ir pusės dolerių čekį.

P. Labanauskui, Amerikos Balso lietuvių skyriaus pareigūnui, neseniai padaryta operacija ir dabar gydomas vienoje ligoninėje Washingtone.

Vl. Jakubėnas, kompozitorius, su žmona atvykęs į PLB seimą ir jo parengimus, lankėsi Vienybės įstaigoje.

Gražina Paukštytė, Vita Aleksandriūnaitė, Giedrė Jasaitytė, Petras Vėbra, Raimundas Punkrys ir Jonas Deksnys, grįždami iš neolituanių stovyklos, Cape Cod, Mass., pakeliui į Chicagą, buvo apsinakvoję Vienybės namuose.

Telesforas Valius, dailininkas, atvykęs iš Toronto, Kanados į PLB seimą, ta proga lankėsi Vienybėje ir užsiprenumeravo laikraštį.

MIRĖ

Pijus Sarpalis, 77 m. a., gyvenęs 105 Etna St., Brooklyne, mirė rugpjūčio 26 d. Palaidotas rugp. 29 d. St. Charles kapuose. Liko sesuo Adelė Pittston, Pa. Laidojo S. Aromiskis.

PIETŪS IR VAKARIENĖS LIET. PILIEČIŲ KLUBE

Lituanicos restoranui užsidiarius, Union Avenue ir apylinkės lietuviams pasigedo vietos, kur jie galėtų gauti tikrai lietuviškai, sočiai ir, palyginti, nebrangiai pavalgyti. Išėjus rasta: sumanusis Lietuvių Piliečių Klubas, 280 Union Ave. Brooklyne, neseniai atidarė formalų restoraną su visais lietuviškais maisto patiekalais. Restoraną lanko ne tik savieji, bet ir kitataučiai, ypač buvusieji Lituanicos restorano klientai, kuriems patinka lietuviški blynai, koldūnai ir t. t. Žodžiu, Piliečių Klube dabar galima gauti ne tik žymiai pigesnę kainomis įvairiausių gėrimų, bet taip pat gardžiai ir sočiai pavalgyti.

V. R.

KARĖJ: Pianistas Andrius Kuprevičius su žmona Vienybės rezidencijoje. Pianistas Kuprevičius buvo atvykęs į Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimą ir dalyvavo kamerinės muzikos programoje. Kuprevičius, kaip visuomet, meistriškai paskambino Čiurlionio, Gaidelio, Budriūno ir Jakubėno kūriniais. Kamerinės muzikos koncerte, be to, dalyvavo smulkininkas Izidorius Vasyliūnas, kuris su savo sūnum Vyteniu prie fortepiono, išpildė Banaičio ir Gruodžio sonatas. Tai buvo vienas iš tobuliausių ir aukštame lygyje išlaikytas įvykis PLB Seimo metu.

Vyt. Gedgaudo nuotrauka